

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, ХХХ
[...](2011) ХХХ проект

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

**относно прилагането на правилата на Европейския съюз за държавните помощи в
случай на компенсации, предоставени за извършване на услуги от общ
икономически интерес**

1. ПРЕДМЕТ И ОБХВАТ НА СЪОБЩЕНИЕТО

1. Услугите от общ икономически интерес (УОИИ) стоят в основата на общите ценности на Европейския съюз и играят ключова роля за насърчаването на социалното и териториалното сближаване. ЕС и държавите-членки със съответните си правомощия трябва да следят за това тези услуги да се осъществяват въз основа на принципи и условия, които им дават възможност да изпълняват своите цели.
2. Някои УОИИ могат да бъдат предоставяни от частни предприятия¹ без конкретна финансова подкрепа от органите на държавите-членки. Други услуги могат да бъдат предоставени само ако съответният орган предложи финансова компенсация на доставчика. При липсата на конкретни правила на ЕС държавите-членки са по принцип свободни да определят начина на организация и финансиране на своите УОИИ.
3. Целта на това съобщение е да се изяснят основните понятия, свързани с прилагането на правилата за държавната помощ към компенсацията за обществена услуга². Следователно то ще бъде съсредоточено върху изискванията за държавната помощ, които са най-пряко свързани с компенсацията за обществена услуга, и не трябва да се разбира като ръководство за прилагането на правилата за държавната помощ в други области.
4. Заедно с това съобщение Комисията публикува регламент за правилата *de minimis*, специално предназначен за УОИИ, в който се пояснява, че някои мерки за компенсация не представляват държавна помощ по смисъла на член 107 от ДФЕС³, решение⁴, в което някои видове компенсация за УОИИ, представляващи държавна помощ, се обявяват за съвместими с Договора съгласно член 106, параграф 2 от ДФЕС и се освобождават от задължението за уведомяване по член 108, параграф 3 от ДФЕС, както и рамка, в която се посочват условията, според които държавната помощ за УОИИ, необхваната от решението, може да бъде обявена за съвместима съгласно член 106, параграф 2 от ДФЕС⁵.
5. Това съобщение не засяга прилагането на други разпоредби на правото на ЕС, и особено на тези, свързани с обществените поръчки. Когато публичен орган реши да възложи извършването на услуга на трета страна, той трябва да спазва правото на ЕС за обществените поръчки, произтичащо от членове 49—56 от

---

¹ В съответствие с член 345 от ДФЕС Договорите по никакъв начин не засягат разпоредбите в държавите-членки, отнасящи се до системата на собственост върху имущество. Вследствие на това при правилата за конкуренцията предприятията не се дискриминират въз основа на това дали са публична или частна собственост.

² Допълнителни насоки могат да се намерят в Ръководство относно прилагането на правилата на Европейския съюз относно държавна помощ, възлагане на обществени поръчки и вътрешния пазар към услуги от общ икономически интерес и по-специално към социални услуги от общ интерес, SEC(2010) 1545 окончателен от 7.12.2010 г.

³ [Да се вмъкне препратка].

⁴ [Да се вмъкне препратка].

⁵ [Да се вмъкне препратка].

ДФЕС, директивите на ЕС за обществените поръчки⁶ и секторните правила⁷. Дори и в случаите, в които директивите на ЕС за обществените поръчки са изцяло или частично неприложими (напр. за концесиите за услуги и за договорите за услуги, изброени в приложение ПБ към Директива 2004/18/ЕО⁸, включително различни видове социални услуги), възлагането на договорите трябва да отговаря все пак на изискванията от Договора за прозрачност, равно третиране, пропорционалност и взаимно признаване⁹.

6. Освен въпросите, засегнати в това съобщение, в решението за УОИИ и в рамката за УОИИ, Комисията ще отговаря на отделни въпроси, които възникват в контекста на прилагането на правилата за държавните помощи спрямо УОИИ. Наред с другите начини на въпроси ще се отговаря чрез интерактивната информационна служба на Комисията за услугите от общ интерес, която се намира на уебсайта на Комисията¹⁰.
7. Съдържанието на това съобщение не засяга съответната съдебна практика на Съда на Европейския съюз.

2. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ, СВЪРЗАНИ С ПОНЯТИЕТО ЗА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

2.1. Понятия за предприятие и икономическа дейност

8. Въз основа на член 107, параграф 1 от ДФЕС правилата за държавната помощ се прилагат по принцип само когато получателят е „предприятие“. Следователно е основно значение за прилагането на правилата за държавната помощ дали доставчикът на услуга от общ интерес може да се смята за предприятие или не.

2.1.1. Общи принципи

9. Според постоянната съдебна практика на Съда на Европейския съюз предприятията се определят като субекти, извършващи икономическа дейност, независимо от правния им статут и начина им на финансиране¹¹. Следователно определянето на даден субект като предприятие зависи изцяло от естеството на дейностите му. Този общ принцип води до четири важни следствия:

---

⁶ Директива 2004/17/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 г. относно координиране на процедурите за възлагане на обществени поръчки от възложители, извършващи дейност във водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги, ОВ L 134, стр. 1, и Директива 2004/18/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 г. относно координирането на процедурите за възлагане на обществени поръчки за строителство, услуги и доставки, ОВ L 134, стр. 114.

⁷ Вж. например Регламент (ЕО) № 1370/2007 на Европейския парламент и Съвета от 23 октомври 2007 г. относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт и за отмяна на Регламенти (ЕИО) № 1191/69 и (ЕИО) № 1107/70 на Съвета (ОВ L 315, 3.12.2007 г., стр. 1).

⁸ Вж. бележка под линия № 4.

⁹ Дело C-324/98 *Telaustria Verlags GmbH and Telefonadress GmbH срещу Telekom Austria AG* [2000 г.] Recueil, стр. I-10745 и тълкувателно съобщение на Комисията относно правото на Общността, приложимо към обществените поръчки, които не са или не са изцяло предмет на разпоредбите на директивите за обществените поръчки (ОВ C 179, 1.8.2006 г., стр. 2).

¹⁰ http://ec.europa.eu/services_general_interest/registration/form_en.html.

¹¹ Съединени дела C-180/98 до C-184/98 *Pavlov и др.*

- Първо, статутът на субекта по националното право няма решаващо значение. Например субект, определен като асоциация или спортен клуб по националното право, може въпреки това да се смята за предприятие по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС. Единственият подходящ критерий в този смисъл е дали субектът извършва икономическа дейност.
  - Второ, два отделни правни субекта могат да се смятат, че образуват една икономическа единица за целите на прилагането на правилата за държавната помощ. В този случай се счита, че икономическата единица е съответното предприятие. Във връзка с това Съдът на Европейския съюз следи за наличието на контролен дял от функционални, икономически или органични връзки¹². От друга страна, субект, който сам по себе си не предоставя стоки или услуги на пазара, не е предприятие само поради това, че притежава дялове, дори да е с мажоритарно дялово участие, когато то му дава право само да упражнява правата, свързани със статута на акционер или на съдружник, както и в съответните случаи – да получава дивиденди, които произтичат просто от владението на актив¹³. Също така обичайните права на контрол, с които се характеризира този мажоритарен дял, не са достатъчни сами по себе си, за да се създаде единно предприятие на равнището на групата.
  - Трето, прилагането на правилата за държавната помощ като такива не зависи от това дали субектът е създаден, за да генерира печалби. Според съдебната практика на съдилищата на Европейския съюз организациите с нестопанска цел също могат да предлагат стоки и услуги на пазара¹⁴. Когато това не е така, доставчиците с нестопанска цел разбира се остават напълно извън контрола на държавната помощ.
  - Четвърто, определянето на субект като предприятие е винаги свързано с конкретна дейност. Субект, който извършва както икономически, така и неикономически дейности, трябва да се разглежда като предприятие само по отношение на икономическите дейности.
10. За се да изясни разграничението между икономически и неикономически дейности, според постоянната съдебна практика на Съда на Европейския съюз всяка дейност, която се състои в предлагане на стоки или услуги на пазара, е икономическа дейност¹⁵.
11. Въпросът дали съществува пазар за дадена услуга, зависи от начина, по който услугата е организирана от съответния пазар. Правилата за държавната помощ

¹² Дело C-480/09 P *AceaElectrabel Produzione SpA* срещу *Commission européenne* Recueil, [2010 г.] стр. 0000 точки 47—55; дело C-222/04 *Ministero dell'Economia e delle Finanze* срещу *Cassa di Risparmio di Firenze SPA* и др., точка 112.

¹³ Дело C-222/04 *Ministero dell'Economia e delle Finanze* срещу *Cassa di Risparmio di Firenze SPA* и др., [2006 г.] Recueil, стр. I-289, точки 107—118 и 125.

¹⁴ Съединени дела 209/78 до 215/78 и 218/78 *Van Landewyck* [1980 г.] Recueil, стр. 3125, точка 21; дело C-244/94 *FFSA и др.* [1995 г.] ECR I-4013; дело C-49/07 *MOTOE* [2008 г.] ECR I-4863, точки 27 и 28.

¹⁵ Дело 118/85, *Комисия срещу Италия* [1987 г.] Recueil, стр. 2599, точка 7; дело C-35/96 *Комисия с/у Италия* [1998 г.] Recueil, стр. I-3851, точка 36; Съединени дела C-180/98 до C-184/98 *Pavlov и др.*, точка 75.

се прилагат само когато дадена дейност се осъществява в пазарна среда. Следователно икономическото естество на услугата може да се различава в различните държави-членки. Освен това поради политически избор или промени в икономиката класифицирането на дадена услуга може да се промени с времето. Това, което днес не е икономическа дейност, може да се превърне в такава в бъдеще и обратно.

12. Решението на орган да не позволява на трети страни да предоставят дадена услуга (напр. защото иска да предостави услугата вътрешно) не изключва съществуването на икономическа дейност. Дори при наличието на такава недопускане до пазара икономическа дейност може да съществува, в случаите, при които други оператори биха желали и биха могли да предоставят услугата на съответния пазар.
13. Тъй като разграничението между икономически и неикономически дейности зависи от политическите и икономическите особености на съответната държава-членка, не е възможно да се състави изчерпателен списък на дейностите, които *a priori* никога няма да бъдат икономически. Такъв списък не би предоставил истинска правна сигурност и затова не би бил много полезен. Вместо това в следващите точки се прави опит да се изясни разграничението с оглед на редица важни области.
14. При липса на определение за икономическа дейност в Договорите в съдебната практика изглежда се разкриват различни критерии за прилагане на правилата за вътрешния пазар и за прилагане на правото на конкуренцията¹⁶.

2.1.2. Упражняване на публична власт

15. От съдебната практика на Съда следва, че член 107 от ДФЕС не се прилага, когато държавата действа „при упражняване на публична власт“¹⁷ или когато органи, свързани с държавата, действат „в качеството си на публични органи“¹⁸. Може да се смята, че даден субект действа при упражняване на публична власт, когато въпросната дейност е задача, която е част от основните функции на държавата или е свързана с тези функции по естеството си, целта си и правилата, на които подлежи¹⁹. Като цяло, дейностите, които по същество са част от прерогативите на официалната власт и се извършват от държавата, не представляват икономически дейности. Примери за това са дейностите, свързани с:

- армията или полицията;
- безопасността, сигурността и контрола на въздухоплаването²⁰;

¹⁶ Дело C-519/04 P *David Meca-Medina and Igor Majcen v Commission* [2006 г.] Recueil, стр. I-6991, точки 30—33; дело C-350/07 *Kattner Stahlbau* [2009 г.] Recueil, стр. I-1513, точки 66, 72, 74 и 75; Заключение на генералния адвокат Poiares Maduro, представено на 10 ноември 2005 г. по дело C-205/03 P *FENIN* [2006 г.] Recueil, стр. I-6295, точки 50 и 51.

¹⁷ Дело C-118/85 *Комисия срещу Италия*, точки 7 и 8.

¹⁸ Дело C-30/87 *Bodson/Pompes funèbres des régions libérées* [1988 г.] Recueil, стр. I-2479, точка 18.

¹⁹ Вж. по-специално дело C-364/92 *SAT/Eurocontrol* [1994 г.], Recueil, стр. I-43, точка 30.

²⁰ Дело C-364/92 *SAT/Eurocontrol*, точка 27; Дело C-113/07 P *Selex Sistemi Integrati срещу Комисията* [2009 г.] ECR I-2207, параграф 71.

- контрола и безопасността на морския трафик²¹;
- наблюдението за борба със замърсяването²²; както и
- организирането, финансирането и изпълнението на присъдите за лишаване от свобода²³.

2.1.3. Социална сигурност

16. Дали схемите в областта на социалната сигурност трябва да се определят като икономическа дейност зависи от начина, по който са създадени и структурирани. По същество европейските съдилища правят разграничение между схеми, основани на принципа на солидарността, и икономически схеми.
17. Съдилищата на Европейския съюз използват редица критерии, за да определят дали дадена схема за социална сигурност е основана на солидарността и следователно не представлява икономическа дейност. В това отношение множество фактори могат да бъдат от значение:
- дали членството в схемата е задължително²⁴;
  - дали схемата има изключително социална цел²⁵;
  - дали схемата е с нестопанска цел²⁶;
  - дали ползите от схемата са независими от направените вноски²⁷;
  - дали изплатените обезщетения не са непременно пропорционални на доходите на осигуреното лице²⁸, както и
  - дали схемата се контролира от държавата²⁹.
18. Тези схеми, основани на солидарността, трябва да бъдат разграничени от икономическите схеми³⁰. За разлика от схемите, основани на солидарността, икономическите схеми се характеризират често с:
- членство по избор³¹;

²¹ Решение на Комисията от 16 октомври 2002 г. по дело № 438/02 — Белгия — Помощ за пристанищните органи, ОВ С 284, 21.11.2002 г.

²² Дело C-343/95 *Calì & Figli* [1997 г.] Recueil, стр. I-1547, точка 22.

²³ Решение на Комисията по дело № 140/2006 — Литва — Разпределяне на субсидии към държавните предприятия в изправителните домове, ОВ С 244, 11.10.2006 г.

²⁴ Съединени дела C-159/91 и C-160/91 *Poucet and Pistre* [1993 г.] Recueil, стр. I-637, точка 13.

²⁵ Дело C-218/00 *Cisal u INAIL*, точка 45.

²⁶ Съединени дела C-264/01, C-306/01, C-354/01 и C-355/01 *AOK Bundesverband* [2004 г.] Recueil, стр. I-2493, точки 47—55.

²⁷ Съединени дела C-159/91 и C-160/91 *Poucet and Pistre*, точки 15—18.

²⁸ Дело C-218/00 *Cisal u INAIL*, точка 40.

²⁹ Съединени дела C-159/91 и C-160/91 *Poucet and Pistre*, точка 14; дело C-218/00 *Cisal u INAIL*, точки 43—48; Съединени дела C-264/01, C-306/01, C-354/01 и C-355/01 *AOK Bundesverband*, точки 51—55.

³⁰ Вж. по-специално дело C-244/94 *FFSA u др.*, точка 19.

- принципа на капитализация (зависимост между правото на обезщетение и изплатените вноски и финансовите резултати на схемата)³²;
- стопанската им цел³³; както и
- предоставянето на права на обезщетение, които допълват тези по основна схема³⁴.

19. Някои схеми съчетават елементи и от двете категории. В тези случаи определянето на схемата зависи от анализа на различните елементи и съответното им значение³⁵.

2.1.4. Здравеопазване

20. В ЕС системите за здравеопазване се различават значително между държавите-членки. До каква степен различните доставчици на здравни грижи се конкурират по между си в пазарна среда зависи до голяма степен от следните национални особености:

- В някои държави-членки обществените болници са неразделна част от националното здравно обслужване и са почти изцяло основани на принципа на солидарността³⁶. Тези болници са пряко финансирани от вноските за социална сигурност и други държавни средства и предоставят услугите си безплатно на членуващите лица въз основа на всеобщ обхват³⁷. Съдилищата на Европейския съюз потвърдиха, че когато съществува такава структура, съответните организации не действат като предприятия³⁸.
- Когато съществува такава структура, дори дейности, които сами по себе си биха могли да бъдат от икономическо естество, се извършват само за целите на предоставянето на друга неикономическа услуга, не са от икономическо естество. Организация, която закупува стоки, дори и в голямо количество, за целите на предоставяне на неикономическа услуга, не действа като предприятие само защото е купувач на даден пазар³⁹.
- В много други държави-членки болниците и другите доставчици на здравни грижи предоставят услугите си срещу заплащане, било то пряко

³¹ Дело С-67/96, *Albany* [1999 г.] Recueil, стр. I-5751, точки 80—87.

³² Дело С-244/94 *FFSA и др.*, точки 9 и 17—20; дело С-67/96, *Albany*, точки 81—85; вж. също Съединени дела С-115/97—С-117/97 *Brentjens* [1999 г.] Recueil, стр. I-6025, точки 81—85, дело С-219/97 *Drijvende Bokken* [1999 г.] Recueil, стр. I-6121, точки 71—75, и Съединени дела С-180/98—С-184/98 *Pavlov и др.*, точки 114 и 115.

³³ Съединени дела С-115/97—С-117/97 *Brentjens*.

³⁴ Съединени дела С-180/98 до С-184/98 *Pavlov и др.*

³⁵ Дело С-350/07 *Kattner Stahlbau* [2009 г.] Recueil, стр. I-1513

³⁶ Въз основа на съдебната практика на съдилищата на Европейския съюз най-важният пример е Испанската национална здравна система.

³⁷ Въз основа на цялостните характеристики на системата, ако са налице начисления, обхващащи само малка част от реалните разходи за услугата, това не може да засегне определянето ѝ като неикономическа.

³⁸ Дело Т-319/99 *FENIN* [2003 г.] Recueil, стр. II-357, параграф 39.

³⁹ Дело Т-319/99 *FENIN*, точка 40.

от пациентите или чрез осигуровките им⁴⁰. В тези системи е налице известна конкуренция между болниците относно предоставянето на здравни услуги. Когато това е така, фактът, че здравна услуга се предоставя от обществена болница, не е достатъчен, за да се определи дейността като неикономическа.

- Съдилищата на Европейския съюз поясниха също, че здравните услуги, предоставени срещу заплащане от независими лекари и други частно практикуващи лекари на собствен риск, трябва да се считат за икономическа дейност⁴¹. Същите принципи се прилагат и за независимите аптеки.

2.1.5. Образование

21. В съдебната практика на ЕС бе установено, че общественото образование, организирано в рамките на националната образователна система и контролирано от държавата, може да се счита за неикономическа дейност. Във връзка с това Съдът посочи, че държавата,

*като е създава и поддържа такава система на публично образование, която се финансира изцяло или предимно от държавния бюджет, а не от учениците или техните родители, ...не е целяла да се ангажира с възмездни дейности, а е изпълнявала своята мисия в социалната, културната и образователната сфера по отношение на населението*⁴².

22. Според същата съдебна практика неикономическото естество на общественото образование по принцип не се засяга от факта, че учениците или техните родители понякога трябва да заплатят такси за обучение или записване, които подпомагат оперативните разходи на системата. Тези финансови вноски често обхващат само малка част от реалните разходи за услугата и затова не могат да бъдат смятани за възнаграждение за предоставената услуга. Следователно те не променят неикономическия характер на общообразователната услуга, която се финансира предимно с публични средства⁴³. Тези принципи могат да обхващат обществени образователни услуги, като професионалното обучение⁴⁴, частните и обществените начални училища⁴⁵ и детски градини⁴⁶, допълнителните преподавателски дейности в университетите⁴⁷, както и предоставянето на образование в университетите⁴⁸.

---

⁴⁰ Вж. например дело C-244/94 *FFSA*, дело C-67/96 *Albany*, Съединени дела C-115/97, C-116/97 и C-117/97 *Brentjens*, както и дело C-219/97 *Drijvende Bokken*.

⁴¹ Вж. Съединени дела C-180/98 до C-184/98 *Pavlov и др.*, точки 75 и 77.

⁴² Вж. наред с другото дело C-318/05 *Комисията срещу Германия* [2007 г.] Recueil, стр. I-6957, точка 68.

⁴³ Решение на Съда на ЕАСТ от 21 февруари 2008 г. по дело E-5/07.

⁴⁴ Дело 263/86 *Humbel* [1988 г.] Recueil, стр. I-5365.

⁴⁵ Дело C-318/05 *Комисия/Германия* [2007 г.] Recueil, стр. I-6957; дело C-76/05 *Schwartz* [2007 г.] Recueil—6849.

⁴⁶ Решение на Съда на ЕАСТ от 21 февруари 2008 г. по дело E-5/07.

⁴⁷ Дело C-281/06 *Jundt* [2007 г.] Recueil, стр. I-12231.

⁴⁸ Дело 109/92 *Wirth* [1993 г.] Recueil, стр. I—6447.

23. Това публично предоставяне на образователни услуги трябва да се разграничава от услугите, финансирани предимно от родители или учители или чрез търговски приходи. Например търговските предприятия, които предлагат висше образование, финансирано изцяло от студентите, попадат изцяло в тази категория. В някои държави-членки и публичните институции могат да предлагат образователни услуги, които поради естеството си, структурата си на финансиране и съществуването на конкурентни частни организации трябва да се смятат за икономически.
24. В рамката си за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации Комисията поясни, че някои дейности на университети и научноизследователски организации попадат извън сферата на правилата за държавната помощ⁴⁹. Това се отнася до основните дейности на научноизследователските организации, а именно:
- образование за повече и по-добре квалифицирани човешки ресурси;
  - провеждането на независими научни изследвания и развойна дейност за повече знания и по-добро разбиране, включително съвместни научни изследвания и развойна дейност; както и
  - разпространението на резултатите от научноизследователската дейност.
25. Комисията поясни също, че дейностите за трансфер на технологии (лицензиране, създаване на нови организации чрез юридическото им отделяне или други форми на управление на знания, създадени от научноизследователската организация), са неикономически, ако тези дейности имат вътрешен характер⁵⁰ и всички приходи се реинвестират в основните дейности на съответните научноизследователски организации⁵¹.

2.2. Държавни ресурси

26. Само предимствата, които са предоставени пряко или непряко посредством държавни ресурси, могат да представляват държавна помощ по смисъла на член 107 от ДФЕС⁵². Предимствата, финансирани с частни ресурси, могат да доведат до засилване на позицията на определени предприятия, но не попадат в обхвата на член 107 от ДФЕС.
27. Този трансфер на държавни ресурси може да придобие редица форми, като преки безвъзмездни помощи, данъчни кредити и предимства в натура. По-

---

⁴⁹ Рамка на Общността за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации, ОВ С 323, 30.12.2006 г., стр. 1.

⁵⁰ В съответствие с бележка под линия 25 от Рамката за НИРДИ под „вътрешен характер“ се разбира ситуация, при която управлението на знанията на научноизследователската организация се извършва или от отдел, или от дъщерна структура на научноизследователската организация, или съвместно с други научноизследователски организации. Възлагането по договор на предоставянето на конкретни услуги на трети страни посредством открити търгове не застрашава вътрешния характер на тези дейности.

⁵¹ Вж. параграфи 3.1.1 и 3.1.2 от Рамката за НИРДИ.

⁵² Съединени дела C-52/97—C-54/97 *Viscido и др.* [1998 г.] Recueil, стр. I-2629, точка 13, и дело C-53/00 *Ferring* [2001 г.] Recueil, стр. I-9067, точка 16.

конкретно, фактът, че държавата не начислява пазарни цени за някои услуги, представлява отказ от държавни ресурси. В решението си от 16 май 2002 г. за Stardust⁵³ Съдът също потвърди, че ресурсите на публично предприятие представляват държавни ресурси по смисъла на член 107 от ДФЕС, защото публичните органи са способни да контролират тези ресурси. В случаите, когато предприятие, на което е възложено извършването на УОИИ, е финансирано чрез ресурси, предоставени от публично предприятие, и това финансиране може да се окачестви като държавно, възможно е финансирането да представлява държавна помощ.

28. Предоставянето без тръжна процедура на разрешителни за помещаване или използване на публични имоти или други специални или изключителни права с икономическа стойност може да означава отказ от държавни ресурси и да създаде предимство за бенефициерите⁵⁴.
29. В някои случаи държавите-членки могат да финансират УОИИ от таксите или вноските, изплащани от някои предприятия или потребители, и тези приходи се превеждат на предприятията, на които е възложено извършване на УОИИ. Този вид финансиране бе разгледан от Съда, по-специално в решението си от 1 юли 1974 г. по дело 173/73 *Италия срещу Комисията*⁵⁵, в което Съдът постанови, че:

„понеже въпросните средства се набавят чрез задължителни вноски, наложени от държавното законодателство, и понеже, както се вижда от случая, тези средства се управляват и разпределят в съответствие с разпоредбите на това законодателство, те трябва да се разглеждат като държавни ресурси по смисъла на член 107 от ДФЕС, дори ако са администрирани от институции, които не са публични органи.“

30. По същия начин в решението си от 11 март 1992 г. за *Compagnie Commerciale de l'Ouest*⁵⁶ Съдът потвърди, че мерките, финансирани чрез парафискални такси, представляват мерки, финансирани с държавни ресурси.
31. Съответно, компенсаторни плащания за извършването на УОИИ, които се финансират чрез парафискални такси или задължителни вноски, наложени от държавното законодателство, и се управляват и разпределят в съответствие с разпоредбите на законодателството, са компенсаторни плащания, извършени чрез държавни ресурси.

---

⁵³ Дело С-482/99, *Франция срещу Комисията*, [2002 г.] Recueil, стр. I-4397.

⁵⁴ Дело С-462/99 *Connect Austria Gesellschaft für Telekommunikation GmbH срещу Telekom-Control-Kommission, and Mobilkom Austria AG* [2003 г.] Recueil, стр. I-05197, точки 92 и 93; дело Т-475/04 *Bouygues and Bouygues Télécom SA срещу Комисията* [2007 г.] Recueil, стр. II-02097, точки 101, 104, 105 и 111.

⁵⁵ Дело Италия/ Комисия, 173/73, Recueil, стр. 709, точка 16.

⁵⁶ Съединени дела С-78/90—С-83/90 *Compagnie Commerciale de l'Ouest и др. срещу Receveur Principal des Douanes de La Pallice Port* [1992 г.] Recueil, стр. I-1847, точка 35. Вж. също Съединени дела С-34/01—С-38/01 *Enirisorse SpA срещу Ministero delle Finanze* [2003 г.] Recueil, стр. I-14243, точка 26.

2.3. Отражение върху търговията

32. За да попадне в приложното поле на член 107 от ДФЕС, компенсацията за обществена услуга трябва да засяга или да заплашва да засегне търговията между държавите-членки. Такова отражение по принцип предполага съществуването на пазар, отворен за конкуренция. Следователно при пазарите, които не са отворени за конкуренция, помощта не може да попадне в приложното поле на член 107 от ДФЕС. Помощ, предоставена на предприятие, извършващо дейност на нелиберализиран пазар, може обаче да засегне търговията, ако получаващото предприятие извършва дейност и на либерализирани пазари. Същото важи и когато други предприятия предоставят взаимнозаменяеми услуги.
33. Мерките за помощ могат да засягат търговията и в случаите, в които получаващото предприятие не участва само по себе си в трансгранични дейности. В тези случаи вътрешното снабдяване може да бъде запазено или увеличено и вследствие на това се ограничават възможностите за предприятията, установени в други държави-членки, да предлагат услуги в тази държава-членка⁵⁷.
34. Според съдебната практика на Съда няма праг или процент, под който да счита, че търговията между държавите-членки не е засегната⁵⁸. Относително малкият размер на помощта или относително неголемите мащаби на получаващото предприятие не означават *a priori*, че търговията между държавите членки не е засегната.
35. От друга страна, Комисията заключи по няколко случая, че дадени дейности са с чисто местен характер и не са засегнали търговията между държавите-членки. Примери за това са:
- плувни басейни, които се използват изключително от местното население⁵⁹;
  - местни болници, насочени изключително към местното население⁶⁰;
  - местни музеи, които не е вероятно да привлекат трансгранични посетители⁶¹; както и
  - местни културни събития, чиято потенциална публика е само местна⁶².

---

⁵⁷ Вж. по-специално дело C-280/00, Altmark Trans GmbH и Regierungspräsidium Magdeburg срещу Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH [2003 г.] Recueil, стр. I-7747.

⁵⁸ Дело C-280/00, Altmark Trans GmbH и Regierungspräsidium Magdeburg срещу Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, точка 81.

⁵⁹ Решение на Комисията по Дело № 258/2000 — Германия — Плувен басейн Dorsten, ОВ С 172, 16.6.2001 г., стр. 16.

⁶⁰ Решение на Комисията по Дело № 543/2001 — Ирландия — Капиталови отчисления за болници, ОВ С 154, 28.6.2002 г., стр. 4.

⁶¹ Решение на Комисията по Дело № 630/2003 — Италия — Местни музеи — Сардиния, ОВ С 275, 8.12.2005 г., стр. 3.

⁶² Решение на Комисията по Дело № 257/2007 — Испания — Безвъзмездни помощи за театрални продукции в Страната на баските, ОВ С 173, 26.7.2007 г., стр. 2.

36. Накрая, Комисията не трябва да проучва цялата финансова подкрепа, предоставяна от държавите-членки. В Регламент (ЕО) № 1998/2006 на Комисията от 15 декември 2006 г. за прилагане на членове 87 и 88 от Договора към минималната помощ⁶³ се посочва, че помощ, възлизаща на по-малко от 200 000 EUR на предприятие за всеки период от три години, не попада в приложното поле на член 107, параграф 1 от ДФЕС. Специални прагове *de minimis* се прилагат в секторите на транспорта, рибарството и селското стопанство⁶⁴ и за местните услуги от общ икономически интерес⁶⁵.

3. УСЛОВИЯ, ПРИ КОИТО КОМПЕНСАЦИЯТА ЗА ОБЩЕСТВЕНА УСЛУГА, НЕ ПРЕДСТАВЛЯВА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

3.1. Критериите, установени от Съда

37. Съдът на Европейския съюз в решението си от 24 юли 2003 г.⁶⁶ по делото *Altmark* предостави допълнителни разяснения относно условията, при които компенсацията за обществена услуга може да не представлява държавна помощ поради липса на предимство.

38. Според Съда:

„Доколкото държавната намеса трябва да се приема като компенсация, представляваща насрецината престация за извършените доставки на услуги от предприятията бенефициери, за да изпълнят задължения за обществена услуга, по такъв начин, че в действителност тези предприятия не се възползват от финансово предимство и посочената намеса следователно няма за последица да ги постави в по-благоприятно конкурентно положение спрямо предприятията, които ги конкурират, подобна намеса не попада в обхвата на член 92, параграф 1 от Договора [сега член 107, параграф 1 от ДФЕС]. Въпреки това, за да може тази държавна помощ да избегне класификацията за държавна помощ в конкретен случай, трябва да бъдат изпълнени няколко условия.

- *...Първо, предприятието получател трябва действително да има задължения за предоставянето на обществена услуга и тези задължения трябва да са ясно дефинирани. ...*
- *...Второ, параметрите на базата за изчисляване на компенсацията трябва да са установени предварително по обективен и прозрачен начин, за да не се допусне предоставянето на икономическо предимство за предприятието*

---

⁶³ Регламент (ЕО) № 1998/2006 на Комисията от 15 декември 2006 г. за прилагане на членове 87 и 88 от Договора към минималната помощ, ОВ L 379, 28.12.2006 г.

⁶⁴ Вж. член 2, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1998/2006 за транспорта; Регламент (ЕО) № 875/2007 от 24 юли 2007 г. на Комисията за прилагане на членове 87 и 88 от Договора за ЕО спрямо помощта *de minimis* в сектора на рибарството и за изменение на Регламент (ЕО) № 1860/2004 (ОВ L 193, 25.7.2007 г., стр. 6); и Регламент (ЕО) № 1535/2007 на Комисията от 20 декември 2007 г. за прилагане на членове 87 и 88 от Договора за ЕО към помощите *de minimis* в сектора на производството на селскостопански продукти (ОВ L 337, 21.12.2007 г., стр. 35).

⁶⁵ [препратка към регламента *de minimis*].

⁶⁶ дело C-280/00, *Altmark Trans GmbH* и *Regierungspräsidium Magdeburg* срещу *Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* [2003 г.] Recueil, стр. I-7747.

получател, което да го постави в по-благоприятно положение спрямо предприятията конкуренти. ... Следователно в случаите, когато впоследствие се окаже, че предоставянето на определени услуги във връзка с изпълнението на задължението за обществени услуги е било икономически неизгодно, изплащането от държавата-членка на компенсация за понесените от предприятието загуби при липса на предварително установени параметри за такава компенсация представлява финансова мярка, която попада в определението за държавна помощ съгласно член 92, параграф 1 от Договора [сега член 107, параграф 1 от ДФЕС].

- ... Трето, компенсацията не може да надвишава това, което е необходимо за покриване изцяло или частично на разходите, възникнали при изпълнение на задълженията, свързани с предоставяне на обществената услуга, като се отчитат съответните приходи и разумна печалба ...
- ... Четвърто, ако предприятието носител на задължения за обществени услуги не е определено, като специален случай, чрез процедура по възлагане на обществени поръчки, която създава условия за избор на кандидата, способен да предостави тези услуги при най-ниски разходи за съответната общност, нивото на компенсация трябва да бъде определено въз основа на анализ на разходите, които едно типично предприятие, добре управлявано и осигурено с необходимите транспортни средства за изпълнение на необходимите изисквания на обществената услуга, би направило при изпълнение на тези задължения, като се отчитат съответните постъпления и една разумна печалба за изпълнение на задълженията⁶⁷.

39. В следващите раздели ще бъдат разгледани различните изисквания, установени в тази съдебна практика, а именно понятието за услуга от общ икономически интерес съгласно член 106 от ДФЕС⁶⁸, необходимостта от акт на възлагане⁶⁹, задължението за определяне на параметрите на компенсацията⁷⁰ и принципите относно избягването на свръхкомпенсация⁷¹.

3.2. Съществуване на услуга от общ икономически интерес

40. Понятието за услуга от общ икономически интерес се изменя постоянно и зависи наред с другото от нуждите на гражданите, от технологичните и пазарните промени и от социалните и политическите предпочитания в съответната държава-членка. Съдът установи, че УОИИ са услуги със специални характеристики в сравнение други икономически дейности⁷².

41. При липса на конкретни правила на ЕС, определящи обхвата за съществуването на УОИИ, държавите-членки разполагат с голяма свобода да

---

⁶⁷ Дело C-280/00, Altmark Trans GmbH и Regierungspräsidium Magdeburg срещу Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, точки 87—93.

⁶⁸ Вж. раздел 39 по-долу.

⁶⁹ Вж. раздел 44 по-долу.

⁷⁰ Вж. раздел 47 по-долу.

⁷¹ Вж. раздел 53 по-долу.

⁷² Дела C-179/90 *Merci convenzionali porto di Genova* [1991 г.] Recueil, стр. I-5889, точка 27; дело C-242/95 *GT-Link A/S* [1997 г.] Recueil, стр. I-4449, точка 53; и дело C-266/96, *Corsica Ferries France SA* [1998 г.] Recueil, стр. I-3949, точка 45.

определят дадена услуга като УОИИ и да предоставят компенсация на доставчика на услугата. Компетентността на Комисията в това отношение се ограничава до проверка на това държавата-членка да не е допуснала явна грешка при определянето на услуга като УОИИ⁷³ и до оценка на държавната помощ, произтичаща от компенсацията.

42. От член 106, параграф 2 от ДФЕС става ясно, че предприятията, на които е възложено предоставянето на УОИИ, са предприятия натоварени със „специфична задача“. Общо казано, възлагането на „специфична задача за обществена услуга“ е свързано с извършването на услуги, които едно предприятие не би поело или не би поело в същата степен или при същите условия, ако изхождаше от своя търговски интерес⁷⁴. Държавите-членки и Европейският съюз могат да обвържат тези услуги с изпълнението на специални задължения, като прилагат критерий за общ интерес.
43. Така, Комисията смята, че на предприятия, извършващи дейност по правилата на пазара, не е възможно да се отпусне компенсация за услуги, които са вече предоставени или могат да бъдат предоставени задоволително и при условия, като цената и достъпа до услугата, отговарящи на публичния интерес, определен от държавата. Комисията смята също, че за да могат услугите да бъдат определени като УОИИ, те трябва да бъдат насочени към гражданите и да бъдат в интерес на обществото като цяло.
44. Важен пример за този принцип е сектора на ширококоловия достъп до интернет, относно който Комисията вече даде ясни указания за това кои видове дейности могат да се считат за УОИИ. Кое е по-важно — Комисията смята, че в райони, където частни инвеститори вече са инвестирали в инфраструктура за ширококолова мрежа (или са в процес на допълнително разширяване на своята мрежова инфраструктура) и вече предоставят конкурентни ширококолови услуги с достатъчно ширококолово покритие, изграждането на паралелна ширококолова инфраструктура не следва да се счита за УОИИ. За разлика от това, когато инвеститорите не са в състояние да предоставят адекватно ширококолово покритие, може да се отпусне компенсация за УОИИ при определени условия⁷⁵.

3.3. Акт на възлагане

45. Според посоченото в член 106 от ДФЕС услуга от общ икономически интерес означава, че държавата е възложила специална задача на съответните предприятия⁷⁶. Съответно, за да се съблюдава съдебната практика от делото

---

⁷³ Дело T-289/03 *BUPA и др. срещу Комисията* [2008 г.] Recueil, стр. II-81, точки 166—169 и 172; дело T-17/02 *Fred Olsen* [2005 г.], Recueil, стр. II-2031, точка 216.

⁷⁴ Вж. по-специално член 2 от Регламент (ЕО) № 1370/2007 на Европейския парламент и Съвета от 23 октомври 2007 г. относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт и за отмяна на Регламенти (ЕИО) № 1191/69 и (ЕИО) № 1107/70 на Съвета (ОВ L 315, 3.12.2007 г., стр. 1).

⁷⁵ За по-подробни разпоредби вж. параграфи 24—30 от Съобщението на Комисията — Насоки на Общността относно прилагането на правилата за държавна помощ във връзка с бързото разгръщане на ширококолови мрежи (ОВ C 235, 30.9.2009 г., стр. 7).

⁷⁶ Вж. по-специално дело C-127/73 *BRT v SABAM* [1974 г.] Recueil-313.

Altmark, при възлагането на обществена услуга е необходимо да се определят задълженията на въпросните предприятия и на органа.

46. Обществената услуга трябва да бъде възложена чрез официален акт, който може да бъде под формата на законодателен или регулаторен инструмент или договор в зависимост от законодателството в държавите-членки. Услугата може да бъде възложена и чрез няколко акта. Въз основа на прилагания от Комисията подход в тези случаи в акта или в серията от актове трябва да се уточнява поне:
- съдържанието и продължителността на задълженията за предоставяне на обществена услуга;
  - предприятието и при необходимост — съответната територия;
  - същността на всички изключителни или специални права, предоставени на предприятието от въпросния орган;
  - параметрите за изчисляване, контролиране и преразглеждане на компенсацията; както и
  - мерките за избягване и възстановяване на свръхкомпенсации.
47. Участието на доставчика на услуги в процеса, чрез който му се възлага обща услуга, не означава, че задачата не произтича от акт на публичен орган, дори ако възлагането се прави по искане на доставчика на услуги⁷⁷. В някои държави-членки не е необичайно органите да финансират услуги, които са били разработени и предложени от самия доставчик. Органът обаче трябва да реши дали одобрява предложението на доставчика, преди да предостави компенсация. Без значение е дали необходимите елементи за акта на възлагане се вмъкват пряко в решението за приемане на предложението на доставчика или се въвежда отделен правен акт, напр. договор с доставчика.

3.4. Параметри за изчисляване на компенсацията

48. Параметрите, които служат за база за изчисляване на компенсацията, трябва да са установени предварително по обективен и прозрачен начин, за да не се допусне предоставянето на икономическо предимство за предприятието получател, което да го постави в по-благоприятно положение спрямо предприятията конкуренти.
49. Необходимостта да се установят предварително параметрите на компенсацията не означава, че компенсацията трябва да се изчисли въз основа на специфична формула (напр. дадена цена на ден, на ястие, на пътник или на брой потребители). Това, което е от значение, е единствено да е ясно от самото начало как трябва да се определи компенсацията.
50. Ако органът реши да компенсира всички разходни пера на доставчика, той трябва да определи от самото начало как ще се определят и изчисляват тези

---

⁷⁷ Дело T-17/02 *Fred Olsen* [2005 г.], Recueil, стр. II-2031, точка 188.

разходи. Само пряко свързаните с предоставянето на УОИИ разходи могат да бъдат взети предвид в този контекст. Трябва да се приспадат всички приходи за предприятието от предоставянето на тази УОИИ.

51. Когато на предприятието се предоставя разумна печалба като част от компенсацията, в акта на възлагане трябва също да се установява критерият за изчисляване на тази печалба.
52. Когато се предвижда преразглеждане на размера на компенсацията през времетраенето на възлагането, в акта на възлагане трябва да се уточнят редът и условията за това преразглеждане и възможното му отражение върху общия размер на компенсацията.
53. Ако УОИИ се възлага в рамките на тръжна процедура, методът за изчисляване на компенсацията трябва да бъде включен в информацията, предоставена на всички предприятия, желаещи да участват в процедурата.

3.5. Избягване на свръхкомпенсация

54. Компенсацията не може да надвишава това, което е необходимо за покриване изцяло или частично на разходите, възникнали при изпълнение на задълженията, свързани с предоставяне на обществената услуга, като се отчитат съответните приходи и разумна печалба.
55. Разумна печалба следва да означава процентът на възвръщаемост на капитала⁷⁸, който би бил изискван за типично предприятие, което обмисля дали да предоставя или не услуга от общ икономически интерес за цялата продължителност на акта на възлагане, като взема предвид равнището на риска. Равнището на риска зависи от съответния сектор, вида на услугата и характеристиките на механизма на компенсация. Този процент следва да се определи при възможност чрез позоваване на процента на възвръщаемост на капитала, постигнат в подобни видове договори за обществени поръчки при конкурентни условия (напр. договори, възложени в рамките на търг). В секторите, в които няма предприятия, сравними с предприятието, на което е възложено извършването на услуга от общ икономически интерес, сравнение може да се направи с предприятия, разположени в други държави-членки, или при необходимост — в други сектори, при условие че се отчитат специфичните характеристики на всеки сектор. Когато се определя какво означава разумна печалба, държавите-членки могат да въведат стимулиращи критерии, свързани по-специално с качеството на предоставената услуга и повишаването на производствената ефективност. Увеличената ефективност не трябва да бъде за сметка на качеството на предоставената услуга.

3.6. Подбор на доставчик

56. Предложената компенсация трябва или да бъде резултат от процедура по възлагане на обществена поръчка, позволяваща да се избере кандидатът, който

---

⁷⁸ Процентът на възвръщаемост на капитала се определя тук като комбинирания вътрешен процент на възвръщаемост (IRR), който предприятието осъществява върху инвестирания си капитал през цялата продължителност на проекта, т.е. IRR, надхвърлящ паричните потоци на договора.

е в състояние да предоставя тези услуги на най-ниската цена за общността, или да бъде определена въз основа на съпоставяне с типично, добре управлявано и подходящо оборудвано предприятие.

3.6.1. Размер на компенсацията, когато УОИИ е възложена след подходяща тръжна процедура

57. Най-простият начин за публичните органи да спазят четвъртото условие по делото *Altmark* е да проведат прозрачна, открита и недискриминационна тръжна процедура в съответствие с приложимите правила за обществените поръчки, доколкото търгът позволява да се избере кандидатът, който е в състояние да предоставя тези услуги на най-ниската цена за общността.
58. Както е посочено в раздел 4 по-горе, провеждането на такава тръжна процедура често е задължително изискване по съществуващите правила на Европейския съюз. Тези задължения за провеждане на търг могат да произтичат не само от директивите на ЕС за обществените поръчки⁷⁹, но и пряко от членове 49—56 от ДФЕС⁸⁰ или специфични секторни правила.
59. Комисията разглежда тръжната процедура като подходящ метод и за случаи, при които органът желае да въведе сложни договорни разпоредби (напр. за споделяне на риска), които са специфични за въпросната услуга и е трудно и почти невъзможно да се сравни изискваната от предварително определен доставчик компенсация със съществуващите пазарни показатели.
60. Въз основа на съдебната практика на Съда на Европейския съюз провеждането на търг изключва съществуването на държавна помощ само когато определените от органа критерии за възлагане на договор гарантират предоставянето на услугата за най-ниската цена за общността.
61. Възлагащият орган не е възпрепятстван да определя качествени стандарти, които трябва да се покрият от всички оференти, или да взема предвид качествените аспекти на различните предложения в решението си за възлагане на договор. За решението за възлагане могат да се използват и екологични и социални критерии, при условие че тези критерии са достатъчно тясно свързани със същността на предоставената услуга⁸¹.

---

⁷⁹ Директива 2004/17/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 г. относно координиране на процедурите за възлагане на обществени поръчки от възложители, извършващи дейност във водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги, ОВ L 134, стр. 1, и Директива 2004/18/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 г. относно координирането на процедурите за възлагане на обществени поръчки за строителство, услуги и доставки, ОВ L 134, стр. 114.

⁸⁰ Дело C-324/98 *Telaustria Verlags GmbH and Telefonadress GmbH срещу Telekom Austria AG* [2000 г.] Recueil, стр. I-10745 и тълкувателно съобщение на Комисията относно правото на Общността, приложимо към обществените поръчки, които не са или не са изцяло предмет на разпоредбите на директивите за обществените поръчки, ОВ C 179, 1.8.2006 г., стр. 2.

⁸¹ Вж. например дело C-513/99 *Concordia Bus Finland Oy Ab срещу Helsingin kaupunki и HKL-Bussiliikenne*, [2002 г.] Recueil, стр. I-7213, точка 51.

3.6.2. *Размер на компенсацията, когато УОИИ не е възложена след тръжна процедура*

62. При липса на търг най-добрият показател за компенсацията е общоприетото пазарно възнаграждение за дадена услуга, когато то съществува⁸².
63. Когато не съществува такова пазарно възнаграждение, размерът на компенсацията трябва да се определи въз основа на анализ на разходите, които типично предприятие, добре управлявано и оборудвано с материални средства, за да отговори на необходимите изисквания за обществена услуга, би понесло при изпълнението на тези задължения, като се отчитат съответните приходи, както и разумна печалба за изпълнението на тези задължения. Целта е да се гарантира, че не се вземат за показател високите разходи на неефективно предприятие.
64. Що се отнася до понятието „добре управлявано предприятие“ и при липсата на официално определение, държавите-членки следва да прилагат обективни критерии, които са признати в икономически план за представителни за задоволително управление. Комисията смята, че простото генериране на печалба не е достатъчен критерий, за да се счита едно предприятие за „добре управлявано“. Следва да се вземе предвид фактът, че финансовите резултати на предприятията, особено в секторите, които са най-често свързани с УОИИ, могат да бъдат силно повлияни от пазарната им мощ или от правилата.
65. Комисията смята, че понятието „добре управлявано предприятие“ предполага съблюдаване на националните, международните стандарти и на стандартите на Европейския съюз, които са в сила. Наред с другото държавите-членки могат да основат анализите си на аналитичните представителни за производителността съотношения (напр. оборота спрямо използвания капитал, общите разходи спрямо оборота, оборота на служител, добавената стойност на служител, разходите за персонала спрямо добавената стойност). Държавите-членки могат да използват също аналитичните съотношения, свързани с качеството на доставките, в сравнение с очакванията на потребителите. Предприятие, на което е възложено извършването на УОИИ и което не отговаря на качествените критерии, определени от съответната държава-членка, не представлява добре управлявано предприятие, дори разходите му да са ниски.
66. Предприятия с аналитични съотношения, които са представителни за ефикасно управление, могат да бъдат смятани за представителни типични предприятия. При анализа и сравнението на структурите на разходите трябва да се вземат предвид обаче размерът на въпросното предприятие и фактът, че в някои сектори редом могат да съществуват предприятия с много различни структури на разходите.
67. Позоваването на разходите на „типично“ предприятие във въпросния сектор предполага, че има значителен брой предприятия, чиито разходи могат да се

---

⁸² Вж. например Решение на Комисията по дело С 49/2006 — Италия — Схема за държавна помощ, приведена в действие от Италия за компенсиране на Poste Italiane за разпространението на пощенски спестовни сертификати, ОВ L 189, 21.7.2009 г., стр. 3.

вземат предвид. Тези предприятия могат да се намират в същата държава-членка или в други държави-членки. Комисията обаче е на мнение, че не може да се прави позоваване на разходите на предприятие, намиращо се в различен регион, в който то е в монополно положение или получава компенсация за обществена услуга, предоставена при условия, неотговарящи на законодателството на Европейския съюз. Разходите, които трябва да се вземат предвид, са всички разходи, свързани с УОИИ.

68. Ако държавата-членка може да докаже, че структурата на разходите на предприятието, натоварено с извършването на УОИИ, отговаря на средната структура на разходите на ефективни и сравними предприятия във въпросния сектор, се смята, че не представлява държавна помощ размерът на компенсацията, която ще позволи на предприятието да покрие разходите си, като получи и разумна печалба.
69. Изразът „предприятие, подходящо оборудвано с материални средства“ следва да се разбира като предприятие, притежаващо необходимите ресурси, за да изпълни незабавно задълженията за обществена услуга, които има предприятието, натоварено с извършването на УОИИ.
70. Разумна печалба следва да означава процентът на възвръщаемост на капитала⁸³, който би бил изискван за типично предприятие, което обмисля дали да предоставя или не услуга от общ икономически интерес за цялата продължителност на акта на възлагане, като взема предвид равнището на риска, както е предвидено в част 3.5 по-горе.

---

⁸³

Процентът на възвръщаемост на капитала се определя тук като комбинирания вътрешен процент на възвръщаемост (IRR), който предприятието осъществява върху инвестиция си капитал през цялата продължителност на проекта, т.е. IRR, надхвърлящ паричните потоци на договора.